

K Ə R Ə D Ə

№ 63-64 (1241-1242) 24 oktyabr 2024-cü il

DÜNYA BİR PƏNCƏRƏDİR

Görünən adamın xatirəsinə elegik pıçıldılar

Nə qədər yazaq, nə qədər söz çevirək, yeno sən nəticədə xalqın dediyinə, bizdən əvvəlki insanların sözlünə qayıdırıq.

Görkəmli ictimai-siyasi xadim Tağı Əhmədovun ölüm xəbəri çoxlarına, elə mənə də qəlbimi sıxan, ruhuma kövrəklik qatan bir kədər gətirdi. Harada olsa, Tağı Əhmədov görünən idi. Bütün həyatını məsul işlərdə, mötəbər vəzifələrdə keçirsə də, həyat onu ütiyləyə bilməmişdi. Birco onu deyirəm ki, Tağı müəllim ömrünün axırınaçan orijinal olaraq qaldı. Düşünürəm ki, orijinallığı, müstəqilliyi, qorxmazlığı qoruyan, gözü qıpqıqlığı sərhədlərinə yaxın buraxmayan insan elə bizim arzuladığımız obrazdır. Haracan desən, səmimi idi. Qətiyyəvən sözü tələb olunan ahəngəndə aşağı salmırdı. Görünür, onun sərtlik, bəlkə bir az da zahiran qəbalaq kimi görünən tərzi çox vaxt mübahisələrdə səbəb olurdu. Ancaq o, sözünün neco başa düşülcəyinin fərqiində olmurdu. Ona görə ki, mənəni açıq, qəbəriş şəkildə qarşıındakına çatdırmağa təbiətindən gələn heç bir maneə yox idi.

Əvvəllər elə bildirdim ki, Tağı Əhmədov kimi adamlar kövrələ bilməz, heç yumşaq da danışa bilməz. Bir-iki tədbirdə adamlar arasında mənə görünən kimi ili vaxına çağırıb. Bir az aralı dayanmışam, lap qolumdan tutub özünə sarı çəkib. Kövrəklik dedim... Cavidin xatirə gününə idi. Mənə də yeno yanına çağırmışdı. Turan xanımdan, Ərtəğruldan söhbət daha ağırlı keçirdi. Çıxış edənlərin nitqi bu ağırını nə dərəcədə çatdırıb-çatdırmamağının fərqiində deyildi. Amma özü kövrəlmişdi və hiss edirdim ki, o, Ərtəğrulun taleyinə kövrəlir.

Bir dəfə də Milli Dram Teatrında bir tamaşanın premyerasına yığılmışdı. Bir də gördüm ki, tanımadığım bir şəxs mənə konara çəkdi. "Tağı müəllim səni gözləyir", - dedi. Gətdim, baş rejissorun kabinetində idi. Deyəsən, fasilə idi. Az müddətdə kifayət qədər məşhur olan adamların arasında rəğbətini elə incəliklə və həm də gizlətmədən bildirdi ki, hər kəsin diqqətini cəlb elədi. Haqqımda xoş sözlər dedi; guya ki, mən çox istedadlıyam, yorulmadan yazıram və çox ilhamlı şairəm. Etiraf edim ki, görkəmli incəsənət adamlarının arasında Tağı müəllimin dilindən söslənən bu sözlər təsirsiz qalmadı. O az müddətdə görüşdən sonra orada mənə görünən tanyanlarla sonralaramızda isti salam-kəlamlar yarandı.

Tağı müəllim şairlik iddiası olmayan şair idi. Ədəbi təxəllüsünü də "Sadiq" ünvanı kimi seçmişdi. Bəli Tağı Sadiq vətəninə, xalqına, ən başlıcası, insanlığa sadiq idi. Cavidşünaslıqla məşğul olanların hamısına birnəməli

olaraq qağı göstərdirdi. Kimə, necə, nə qədər - deyə bilmərəm.

Bir etirafım da var: "Niyə bir kitabını da gətirmirsən çap elətdirim?" - bu da Tağı Sadiqin sözü idi. Beləcə, "Araz ağırsı" kitabımın maketini və diskini aparıb iş yerində birinci mərtəbədəki mühafizəçiyə verdim. Və nəticəni intizarla gözləmədim. Elə bil ki, unudacağımı, yaddan çıxaracağımı fikirləşirdim. Amma yox. Şəxsiyyətlər heç nəyi unutmur.

Tağı Əhmədovda - Tağı Sadiqdə bir mənəvi toxluq vardı. O insanlara yox, ümumiyyətlə, həyata yuxarıdan aşağı baxırdı. Bir dəfə "3d" verilişində aparıcı (adını çəkməyirəm) "Sizə metro Tağı deyirlər, bu sizi narahat etmir ki?" sualını vermişdi.

"Niyə narahat olmalıyam? İşimlə, ixtisasımla, əməli fəaliyyətimlə bağlı addır. Burada pis nə var ki?!" - bəli, Tağı Əhmədov belə təmkin sahibi idi. Cırmaqlamağa, ilişməyə yer axtaranlara iynə ucunca da imkan verməzdi.

Xələflinin yaxşı suyu olur - bunu da bir dəfə Tağı müəllim dedi. Sanki ayağımın altından yer qaçdı: "O, Xələflini haradan görüb, hansı sudan danışırsın?" - heç ecbübümü hiss edib "Araz qırağındakı dəmiryol stansiyasındakı vağzalın qabağındakı sudan danışıram" - dedi. Bəli, axı Tağı naçıxvanlı idi, şəhbuzlu idi. Tipik naçıxvanlılıq, istiqanlı şəhbuzluluq onun xarakterinə hopmuşdu. Və özü danışıqca xəyalim 70-80-ci illərə gətdi. Naçıxvan qatırı ilə gedənlər bizim vağzalda düşüb gəzinir, dağlardan süzülüb gələn sudan içir. Diri dağların əzəmətinə, sərhədin içincə çağlayıb gələn Arazda, vadedəki bağ-bağata baxıb "buralar əsl cənnətdir" deyirdilər. İndi mənə aydın oldu ki, bizim yerləri cənnət hesab edənlərdən biri də Tağı müəllim olub. Yuxarıda demişdim axı, el sözü daha mötəbərdir. Daha gedib başqa yaxşısını axtarmağa da yer qalır. Bu pəncərə olan dünyadan Tağı müəllim də baxdı, gətdi. Amma elə-bələ baxmadı. Şəhərinin, incə-kövrək şəhərlərinin, ən başlıcası, humanizminin, insanlığının pəncərəsindən baxıb gətdi.

Ədəbi-bədii kitabları, mütəxəssis yazıları, rəsmi dövlət təltifləri ilə heç vaxt unudulmayacaq. Yaddaşlarda bütöv şəxsiyyət kimi, açıq danışmağı bacaran xarakter sahibi kimi qalacaq. Neyləmək olar, dünya bir pəncərədir. Hər gələn baxıb gəder. Amma bu baxıb gədənlərin çoxu görünməz, görünmədiyini üçün də yaddaşda qalmaq.

Tağı Əhmədov görünən insan idi.

Əli Rza XƏLƏFLİ
23.10.2024